

การพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ของจังหวัดชลบุรี ตามนโยบายประเทศไทย4.0

DEVELOPMENT OF THE TOURISM INDUSTRY IN THE AREA EEC
OF CHONBURI PROVINCE ACCORDING TO THAILAND 4.0 POLICY.

ณัฐพงษ์ จตุรชาติสุคนธ์¹ และ อภิชาติ ศิริบุญญากาล

Nuttapong Jaturachadsukul¹ and Apichat Srirboonyakarn

มหาวิทยาลัยพิษณุโลก

Phitsanulok University

Email: suntsc@gmail.com¹

Received 9 September 2023; Revised 31 October 2024; Accepted 31 October 2024.

บทคัดย่อ

การพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) เป็นโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยในระยะแรก เป็นการยกระดับพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยอง ให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำ เป็นประตูเชื่อมโยงเอเชีย ด้วยการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อรองรับการลงทุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

บทความวิชาการนี้ เพื่อต้องการทราบถึงบทบาทของการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) โดยเสนอแนะและสร้างโมเดลแนวคิดในลักษณะการนำแนวคิดด้านการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) การเสนอโมเดลคิดนี้ขึ้นเพราะเนื่องจากปัจจุบันการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (NPM) ถูกนำมาใช้ในระบบราชการกันอย่างแพร่หลาย แต่อาจต้องมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาอุตสาหกรรม, การท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC, จังหวัดชลบุรี

ABSTRACT

The development of the Eastern Economic Corridor (EEC) is a project under the strategic plan. Thailand 4.0 focuses on spatial development in the first phase. It raises the level of 3 provinces, namely Chachoengsao, Chonburi and Rayong, to be leading economic zones. It is a gateway connecting Asia with systematic development. And consistent with sustainable development Drive the economy to support investment in industries that use advanced modern technology and create environmentally friendly innovations. Develop the country's competitiveness.

This academic article to understand the role of the development of the Eastern Economic Corridor (EEC) by suggesting and creating a concept model using the concept of new

public management (NPM) is widely used in the bureaucracy. But it may need further improvements to make it more efficient and effective.

Keywords: .Industrial development, .Tourism in the EEC area , Chonburi Province.

บทนำ

เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor : EEC) เป็นการพัฒนาศูนย์เศรษฐกิจหลักของประเทศให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างบทบาทของไทยในฐานะประตูเศรษฐกิจของภูมิภาคเอเชียในบริบทโลก โดยมุ่งเน้นให้เป็นต้นแบบของการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่สมบูรณ์แบบใน 3 จังหวัดของภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง และฉะเชิงเทรา ซึ่งมีคณะกรรมการนโยบายเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออกเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายในการยกระดับการพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเทคโนโลยีขั้นสูงในอุตสาหกรรมเป้าหมายให้เป็นอุตสาหกรรมที่มีมูลค่าสูงและมีศักยภาพในการแข่งขัน รวมทั้งเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ควบคู่ไปกับการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นเมืองอัจฉริยะน่าอยู่ โดยมีปัจจัย

สำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการขับเคลื่อนการพัฒนา ประกอบด้วย การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีและสร้างนวัตกรรมในการยกระดับมาตรฐานสินค้าและบริการที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดโลกการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ให้ได้มาตรฐานและสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง การพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและบริการ การให้สิทธิประโยชน์ส่งเสริมการลงทุนที่จูงใจให้เกิดการลงทุนอย่างต่อเนื่องการประชาสัมพันธ์เชิงรุกที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย และการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงทุน ซึ่งปัจจัยสำคัญ

ดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนให้มีการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมในพื้นที่ (Siriprakob, P., 2019)

การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่มีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยเพราะนอกจากจะสร้างรายได้โดยมีมูลค่าเป็นอันดับหนึ่งของการค้าบริการรวมของประเทศแล้วยังเป็นอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดธุรกิจที่เกี่ยวข้องอีกมากมาย อาทิ โรงแรมและที่พัก ภัตตาคาร ร้านอาหาร ร้านจำหน่ายของที่ระลึก การคมนาคมขนส่ง เป็นต้นซึ่งก่อให้เกิดการลงทุนการจ้างงานและการกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นโดยในแต่ละปีสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศในรูปเงินตราต่างประเทศปีละหลายแสนล้านบาท รวมทั้งสร้างกระแสเงินหมุนเวียนภายในประเทศจากคนไทยเที่ยวไทยนับแสนล้านบาท อีกทั้งยังช่วยกระจายรายได้และการจ้างงานไปสู่ชนบทตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ ด้วยศักยภาพของทำเลที่ตั้งความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยว และความเป็นไทย ประเทศไทยยังคงมีศักยภาพและโอกาสทางการท่องเที่ยวมากมาย ทั้งด้านทำเลที่ตั้งในการเป็นจุดศูนย์กลางของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ศิลปวัฒนธรรม ประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์ อุตสาหกรรมไมตรีของคนไทย (Ministry of Tourism and Sports, 2017)

จังหวัดชลบุรีเป็นเมืองศูนย์กลางการค้าภาคตะวันออกที่เชื่อมโยงพื้นที่เมือง พื้นที่เศรษฐกิจ การคมนาคมขนส่งและโลจิสติกส์ ตามนโยบายการพัฒนาพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกของประเทศไทย เพื่อให้ก้าวทันกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงและแนวโน้มการพัฒนาในอนาคต จึงจำเป็นต้องมีแผนผังนโยบาย และการขึ้นากการพัฒนาพื้นที่ทางกายภาพระดับจังหวัด อำเภอ เมือง และชุมชน ให้มีความสอดคล้องกับศักยภาพและทิศทางการพัฒนาพื้นที่อย่างบูรณาการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ประเทศ แผนลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคมนาคมและขนส่ง รวมถึงการบริหารจัดการทรัพยากรต่างๆซึ่งขณะนี้ได้ดำเนินแผนพัฒนาอยู่

จากปัญหาที่พบในทุกมิติในทุกอำเภอทุกพื้นที่ และนำมาแก้ไขชลบุรีเป็นเมืองสะอาด ปลอดภัยทันสมัย เช่น เก็บสายไฟที่ไม่เป็นระเบียบดูแล้วไม่น่ามอง นำสายไฟลงดิน ขุดลอกผักตบ แกว่งขยะ ตัดหญ้าเกาะกลางถนน เก็บป้ายไม่จำเป็นออก ให้ใครเข้ามาในพื้นที่แล้วมองชลบุรีเป็นจังหวัดที่ สะอาด สวยงาม ด้วยชลบุรีเป็นเมืองท่องเที่ยว ความปลอดภัยของนักท่องเที่ยว เป็นเรื่องสำคัญ เพราะถ้านักท่องเที่ยวรู้สึกปลอดภัยในการมาท่องเที่ยว เขาก็อยากจะมาเที่ยวชลบุรี นำเม็ดเงินมาใช้จ่ายในจังหวัดเพิ่มขึ้น สร้างความเชื่อมั่นให้กลับมาพินตัวอีกครั้ง คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของชาวชลบุรีก็ดีขึ้นตามลำดับ “ในส่วนของจังหวัดชลบุรี เรามีจุดเด่นตรงความหลากหลายในการทำมาหากิน มีการประกอบอาชีพต่าง ๆ หลากหลายด้าน ทั้ง ภาคเกษตร การท่องเที่ยว ไปจนถึงภาคอุตสาหกรรม แม้แต่เมืองท่องเที่ยวยังมีกลุ่มเป้าหมายที่มาเที่ยวต่างกัน อย่างบางแสนจะเน้นนักท่องเที่ยวกลุ่ม Local หรือชาวไทย ขณะที่พัทยา จะเน้นนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ดังนั้น การท่องเที่ยวของจังหวัดชลบุรีจึงมีความหลากหลายมาก” ไม่เพียงแต่เมืองสะอาดอย่างเดียวเท่านั้น ชลบุรียังเป็นเมือง EEC หรือ Eastern Economic Corridor ซึ่งมีอีกชื่อเป็นภาษาไทยว่า “โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก” โครงการนี้ส่งผลหลายประการต่อเศรษฐกิจในภาคตะวันออกของประเทศไทย เราต้องเตรียมความพร้อมดึงดูดการลงทุนฐานนวัตกรรมขั้นสูง และจูงใจนักลงทุนทั่วโลกเข้ามาลงทุนในพื้นที่ชลบุรี

สรุป โครงการพัฒนาระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) จึงถือเป็นความหวังหนึ่งในการพัฒนาเศรษฐกิจ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน และนำพาประเทศไทยออกจากกับดักรายได้ปานกลาง โดยเป็นโครงการที่เกิดขึ้นจากนโยบายส่งเสริมและสนับสนุนการจัดตั้งเขตพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และอำนวยความสะดวกในการประกอบกิจการภายใต้คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติในปี 2560 อีกทั้งยังเป็นส่วนหนึ่งในนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อยกระดับประเทศไทยสู่การพัฒนาเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม โครงการ EEC มีพื้นที่ครอบคลุมจังหวัดฉะเชิงเทรา ชลบุรี ระยอง ใช้ทฤษฎีทฤษฎีเสริมนิยมแนวใหม่ของเศรษฐศาสตร์ทาง

ผู้เขียนใช้ทฤษฎีเสริมนิยมแนวใหม่ของเศรษฐศาสตร์ทางการเมืองมาอ้างอิงเหตุผลเพราะผู้เขียน มีความเข้าใจว่าการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่หรือ NPM นั้นเป็นสิ่งที่นำมาใช้กันโดยปัจจุบันมากในหน่วยงานของราชการทั่วไปแต่ผู้เขียนเพียงเสนอแนะเพื่อมิให้มีการเพิ่มเติมและปรับปรุงบางส่วนเพื่อให้การบริหารงานภาครัฐแนวใหม่ที่รัฐได้บริหารปัจจุบัน เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้นจึงเป็นเหตุผลที่นำมา เสนอแนะให้รัฐบาลมีการปรับปรุงเพิ่มเติมและแก้ไขในส่วนของการพัฒนาการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดียิ่งขึ้น

แนวคิดเกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC

การท่องเที่ยวไทยในพื้นที่ EEC ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดยมีอัตราการเติบโตเพิ่มขึ้นทั้งด้านจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน และรายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องจากศักยภาพด้านการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา โดยในปี พ.ศ. 2564 มีผู้มาเยี่ยมเยือนในพื้นที่ EEC จำนวน 26,229,503 คน และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนระหว่างปี พ.ศ. 2560–2564 อยู่ที่ร้อยละ 9.68 ทั้งนี้ จังหวัดชลบุรีมีผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 61.96 ของจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนพื้นที่ EEC ทั้งหมด รองลงมา คือ จังหวัดระยอง และฉะเชิงเทรา คิดเป็นร้อยละ 26.42 และ 11.62 ตามลำดับ ในขณะที่รายได้จากการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามจำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน โดยในปี พ.ศ. 2564 มีจำนวน 241,126.73 ล้านบาท และมีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนระหว่างปี

พ.ศ. 2560–2564 ร้อยละ 19.91 ต่อปี โดยในปี พ.ศ. 2564 จังหวัดชลบุรียังเป็นจังหวัดที่มีรายได้ จากผู้มาเยี่ยมเยือนมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.54 ของรายได้จากผู้มาเยี่ยมเยือนในพื้นที่ EEC ทั้งหมด

EEC เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญจำนวนมากและมีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว อาทิ แหล่งท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวเชิงนันทนาการ แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม และการท่องเที่ยวเชิงธุรกิจ (Business tourism) หรือธุรกิจไมซ์ (MICE) โดยเฉพาะในเมืองพัทยา อีกทั้งยังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้น (Man-made Attraction) อาทิ สวนสนุก สวนน้ำ ศูนย์การค้า สถานบันเทิง และการจัดงานกิจกรรมพิเศษ เช่น การจัดงานแข่งขันกีฬาทางน้ำ การจัดแสดงคอนเสิร์ต และการแสดงนิทรรศการระดับนานาชาติ เป็นต้น เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดสิ่งจูงใจในการท่องเที่ยว นอกจากนี้ ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ยังได้พัฒนาและนำเสนอกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบที่หลากหลายและสอดคล้องกับความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มตลาด โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักท่องเที่ยวแบบกลุ่มครอบครัว กลุ่มธุรกิจและการลงทุนระดับนานาชาติ (Eastern Economic Corridor Project, 2021)

ประเด็นปัญหาและอุปสรรคการพัฒนาการท่องเที่ยวบางประการ อาทิ การปรับปรุงคุณภาพแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมืองพัทยา การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดความสมดุลระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ โครงสร้างพื้นฐานการคมนาคมและโลจิสติกส์บางพื้นที่ยังไม่สะดวก ไม่เชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวหรือเชื่อมโยงแต่มีปัญหามาตรฐานและความพอเพียง ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและแหล่งท่องเที่ยว ขาดแคลนแรงงานและการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และความปลอดภัยและความเชื่อมั่นจากนักท่องเที่ยว งานวิจัยสอดคล้อง (Simarak, C., et al., 2016) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวจังหวัดลำพูน ผลการวิจัยพบว่า การมีอารยธรรมเก่าแก่ การเป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวด้านประวัติศาสตร์ โบราณคดี วัด อาคารบ้านเรือนที่มีคุณค่าทางศิลปะและสถาปัตยกรรมคนในท้องถิ่น มีความหลากหลายชนชาติทำให้มีศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับจังหวัดนครพนม และสิ่งเหล่านี้ถือเป็นจุดแข็งที่สำคัญของการท่องเที่ยว ประกอบกับในสถานการณ์งานภาครัฐของจังหวัดนครพนมถือว่ามีความเข้มแข็งและมีการบูรณาการร่วมกันได้เป็นอย่างดี ด้วยเพราะมีผู้บริหารที่มีศักยภาพ มีความรู้ความสามารถและเป็นนักพัฒนาให้ความสำคัญต่อการท่องเที่ยวในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและสังคม พัฒนาและยกระดับการท่องเที่ยวของจังหวัดให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ EEC ในปัจจุบัน

หลังการประกาศจัดตั้ง EEC ในปี พ.ศ. 2560 จนถึงปัจจุบัน โครงการ EEC ยังอยู่ในขั้นตอนการสร้างโครงสร้างพื้นฐาน รถไฟความเร็วสูงที่กำลังอยู่ในขั้นตอนเตรียมการประมูล และการจัดสรรพื้นที่ เรื่องที่มีความคืบหน้ามากที่สุดคือเรื่องของความร่วมมือกับภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และความร่วมมือระหว่างประเทศ เช่น ภาครัฐ-ภาคธุรกิจจากจีน กลุ่มทุนด้านอสังหาริมทรัพย์ของไทย อาทิ พญา เรียลเอสเตท ศุภาลัยควอลิตี้ เฮาส์ เป็นต้น โดยบรรยากาศการลงทุนจากต่างชาติในพื้นที่ล่าสุดเมื่อเดือนสิงหาคมที่ผ่านมา ภาครัฐไทยและจีนได้ลงนาม MOU 10 ฉบับเพื่อส่งเสริมหุ้นไทยแลนด์ 4.0 – EEC เชื่อมโยง One Belt One Road โดย MOU ทั้ง 10 ฉบับมีเนื้อหาครอบคลุมในหลายมิติ เช่น ความเข้าใจความร่วมมือระหว่างสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสมาคมผู้ประกอบการจีนในประเทศไทย บันทึกความเข้าใจในข้อตกลง

เพิ่มเติมโครงการร่วมลงทุนในนิคมอุตสาหกรรมจังหวัดระยองประเทศไทย ระหว่าง บริษัท ซี.พี. แลนด์ จำกัด (มหาชน) กับกลุ่มบริษัท ก่อสร้างของมณฑลกว่างสีประเทศจีน และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และบันทึกข้อตกลงความร่วมมือในการพัฒนาสนามบินทดสอบและพันธมิตรเพื่อนำเทคโนโลยี 5 จี ไปใช้ในวงต้นระหว่างสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล และ บริษัท หัวเว่ยเทคโนโลยี (ประเทศไทย) จำกัด เป็นต้นการมาของนักลงทุนจีนครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกที่ลงพื้นที่ EEC อย่างเป็นทางการและเป็นผู้บริหารระดับสูงของกลุ่มธุรกิจขนาดใหญ่ของจีน เช่น หัวเว่ย ที่มีโครงการลงทุน 5G ก็มาลงพื้นที่ EEC ครั้งนี้ด้วย ที่เหลือจะเป็นนักลงทุนระดับกลางๆ แต่เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยต้องการ เช่น อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ ยานยนต์ไฟฟ้า (EV) อุตสาหกรรมการแพทย์ครบวงจร และอุตสาหกรรมดิจิทัล กิจการด้านเทเลคอมพ์ (Eastern Special Development Zone Policy Committee Office, 2017)

นับเป็นโอกาสของประเทศไทยที่จะเชื่อม EEC กับนโยบายหนึ่งแถบหนึ่งเส้นทาง (One Belt One Road) ของจีนโดยเน้นความร่วมมือพัฒนาบุคลากรไทยให้รองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเป้าหมายรวมถึงการสร้างร่วมมือในการเชื่อมโยงระบบคมนาคมขนส่งไทย-จีนด้วย ในส่วนของการประชุมคณะกรรมการเฉพาะกิจเพื่อบริหารการพัฒนาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ครั้งที่ 2/2561 คณะกรรมการได้หารือกันในประเด็นต่างๆ อาทิเช่น กรอบการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ ครอบคลุมทั้งเรื่องของเมืองการบินภาคตะวันออก สนามบินอู่ตะเภา โครงการศูนย์ซ่อมอากาศยานสนามบินอู่ตะเภา โครงการท่าเรือแหลมฉบังระยะที่ 3 และโครงการท่าเรือมาบตาพุดระยะที่ 3 แผนพัฒนา แผนพัฒนาโครงการแผนปฏิบัติการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัลระยะเวลา 5 ปี เช่น แผนการพัฒนาเขตส่งเสริมอุตสาหกรรมและนวัตกรรมดิจิทัล (Digital Park Thailand) และสถาบัน IOT แผนการพัฒนา Advanced Big Data, Cloud and Data Center (ABCD) แผนการพัฒนาศูนย์กระจายพัสดุภัณฑ์อัตโนมัติ (Automated Postal Distribution Center)

นอกจากความเคลื่อนไหวจากภาครัฐ ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านธุรกิจแล้ว ภาคส่วนอื่นๆ เช่น สื่ออย่างหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจก็มีความตื่นตัวตอบรับกับโครงการ EEC ด้วยงานจัดงานสัมมนาในพื้นที่สามจังหวัดเขต EEC สำหรับการจัดการน้ำเพื่อรองรับการผลิตที่จะขยายตัวอย่างมหาศาลในพื้นที่ บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน) หรืออีสท์ วอเตอร์ได้ร่วมมือกับกรมชลประทาน โดยมีการประสานส่วนภูมิภาคเป็นผู้วางแผนการใช้น้ำ และในส่วนของการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาบุคลากรและแรงงานในพื้นที่นั้นกระทรวงศึกษาธิการได้เป็นหน่วยงานหลักร่วมกับกระทรวงแรงงาน สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดให้มีหลักสูตรเพื่อพัฒนาบุคลากรในสาขาวิชาต่างๆ เพื่อรองรับอุตสาหกรรมเป้าหมายในพื้นที่ EEC นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ยังได้ดำเนินการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ.2560-2564) ตลอดจนจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาจำนวน 18 แห่งทั่วทุกภูมิภาคเพื่อรองรับโครงการ EEC นอกจากอาชีวศึกษาแล้วมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์เป็นอีกหนึ่งสถาบันการศึกษาที่ได้สร้างความร่วมมือกับสภาอุตสาหกรรมเพื่อสนับสนุนและพัฒนา EEC อีกด้วย (Office of the Eastern Economic Corridor Policy Committee, 2017).

สรุป การที่โครงการ EEC เป็นโครงการขนาดใหญ่มีความเกี่ยวข้องกับทุกภาคส่วนทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน ครอบคลุมในหลายมิติไม่ว่าจะเป็นเรื่องการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ การส่งเสริมการลงทุนของทั้งทุนไทยและทุนต่างชาติ ไปจนถึงมิติในพื้นที่ เช่น เรื่องการศึกษา การพัฒนาฝีมือแรงงาน การสร้างอาชีพ โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในภาพรวม และนำประเทศไทยให้พ้นไปจากกับดักรายได้ปานกลาง การจะขับเคลื่อน EEC จึงจำเป็นต้องใช้มาตรการพิเศษทั้งในรูปแบบที่

เป็นกฎหมายและนโยบาย เช่น พรบ. EEC มาตรการส่งเสริมการลงทุน การลดภาษี รวมถึงการใช้มาตรการจากภาคส่วนอื่นๆ ในพื้นที่ เช่น ภาคเอกชน ภาคการศึกษา เพื่อร่วมมือพัฒนาพื้นที่ไปพร้อมกับกลไกคณะกรรมการ EEC ของภาครัฐ (National Economic and Social Development Board, 2016)

งานวิจัยสอดคล้อง ศิริจรรยา ประพุดติก (2010) ได้ศึกษาเรื่องการประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด พบว่า เป็นนักท่องเที่ยวเป็นผู้ที่เคยเดินทางมาท่องเที่ยวตามสถานที่ต่าง ๆ แล้วนั้นซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นคนในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง และนิยมเดินทางไปท่องเที่ยวกับกลุ่ม เพื่อเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดตราด ควรเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ สำหรับขยายจำนวนนักท่องเที่ยวต่างถิ่นเพื่อจัดทำเส้นทางท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

แนวคิดเกี่ยวกับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการ EEC

ผลกระทบที่เกิดขึ้นของโครงการ EEC ต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยใช้ทฤษฎีเสรีนิยมใหม่ได้มีลักษณะดังนี้ (Neo-liberalism concept, Prachatai, 2021) ทฤษฎีเสรีนิยมใหม่ประกอบด้วยนโยบายเปิดเสรีทางเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง เช่น การโอนกิจการของรัฐเป็นของเอกชน การรัดเข็มขัดทางการเงิน (fiscal austerity) การลดข้อบังคับ (deregulation) การค้าเสรีและการลดรายจ่ายภาครัฐเพื่อเพิ่มบทบาทของภาคเอกชนในเศรษฐกิจจากโครงการ EEC จะเห็นได้ว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นตัวขับเคลื่อนให้โครงการ EEC ดำเนินเดินหน้าไปอย่างต่อเนื่องได้ในมุมมองของผู้เขียนเห็นว่าโครงการ EEC มีปฏิสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการดังกล่าวในทางตรงคือเมื่อมีการเปิดประตูสู่เอเชียด้วยโครงการ EEC แล้วองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการปรับตัวด้วยรูปแบบขององค์กรให้มีความทันสมัย มีความเป็นมืออาชีพมากขึ้น ใช้รัฐน้อยลง มีการนำเทคโนโลยีเข้ามาปรับใช้กับองค์กรมากขึ้น ปรับองค์กรให้มีลักษณะคล้ายกับรูปแบบของบริษัทมากขึ้นซึ่งมีลักษณะของการนำเอาทฤษฎีเสรีนิยมใหม่ในทางเศรษฐศาสตร์การเมืองมาปรับใช้มากขึ้น ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีด้านดีและด้านเสีย ด้านดี คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีความทันสมัยมากขึ้น ลดภาระรายจ่ายของภาครัฐได้มากขึ้น เป็นการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความเป็นสากลมากขึ้น และมีการพัฒนาบุคลากรในภาครัฐให้มีคุณภาพมากขึ้นอีกด้วย ในส่วนของข้อเสียที่เกิดขึ้นจากโครงการ EEC สู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาทิ เช่น บุคลากรในองค์กรอาจยังไม่พร้อมและยังปรับตัวไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อระบบภาครัฐเดิมได้และ นโยบายของโครงการ EEC ไม่คงที่เนื่องจากมีปัญหาและปัจจัยหลายอย่างเข้ามาทำให้นโยบายอาจมีการเปลี่ยนแปลงซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสานงานและการสั่งงานภายในองค์กรได้

สรุปประเด็น โครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก หรือ อีอีซี เป็นโครงการแห่งชาติที่จุดประกายความหวังความเปลี่ยนแปลง ที่นำมาซึ่งโอกาสมากมาย ที่จะนำผลประโยชน์มาให้คนไทย และประเทศไทยเป็นจุดหมายปลายทางที่คนไทยทุกคนมีส่วนร่วม เพื่อให้พ้นกับดักรายได้ปานกลาง นำประเทศชาติไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งที่ยั่งยืน เป็นโครงการภายใต้แผนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ 4.0 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาเชิงพื้นที่โดยในระยะแรกเป็นการยกระดับพื้นที่ 3 จังหวัด ได้แก่ ฉะเชิงเทรา ชลบุรี และระยองให้เป็นเขตเศรษฐกิจชั้นนำ เป็นประตูเชื่อมโยงเอเชีย (Gateway to Asia) ด้วยการพัฒนาอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน ขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่อรองรับการลงทุนอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง ทันสมัย สร้างนวัตกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของจังหวัดให้เชื่อมโยงกับโครงการของรัฐบาล เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศซึ่งในการขับเคลื่อนเพื่อที่จะผลักดันให้โครงการ EEC ประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องได้รับความร่วมมือจากองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นเพื่อให้โครงการนี้สามารถดำเนินต่อไปได้และเกิดประโยชน์สูงสุด งานวิจัยสอดคล้องรุ่งทิพา กวางตัน (2013) ได้ศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาเชิงกายภาพตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา: ตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้วพบว่าระดับความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาเชิงกายภาพตลาดการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา กรณีศึกษา: ตลาดโรงเกลือ จังหวัดสระแก้วทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ด้านการคมนาคมและการจราจรด้านความสะดวกด้านความปลอดภัย ด้านระบบภูมิทัศน์ ด้านประชาสัมพันธ์ อยู่ในระดับน้อยและด้านสิ่งอำนวยความสะดวกอยู่ในระดับปานกลางซึ่งเท่ากับว่าปัจจัยทั้ง 6 ประการที่จะส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวตามหลักองค์ประกอบของการท่องเที่ยว ไม่อยู่ในระดับที่น่าพึงพอใจ

บทสรุป

ผลจากการศึกษาการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC พบประเด็นที่ต้องการปรับปรุงเกี่ยวกับคุณภาพแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ดังนี้

1) ภาพลักษณ์การท่องเที่ยว โดยเฉพาะเมืองพัทยา เนื่องจากมีสถานให้บริการอยู่จำนวนมากและแพร่หลายในกลุ่มชาวต่างชาติ จนกลายเป็นกระแสข่าวดังบนโลกออนไลน์ซึ่งแพร่กระจายไปในวงกว้างได้อย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบด้านการท่องเที่ยวของเมืองพัทยา โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวที่ไม่เคยมา เมืองพัญารวมถึงกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นครอบครัวที่กำลังตัดสินใจจะมาท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังมีข้อจำกัด ด้านการเผยแพร่และเข้าถึงข้อมูลด้านการท่องเที่ยวในพื้นที่ ซึ่งควรมีการจัดพื้นที่ (Zoning) สำหรับสถานบริการและแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

2) การจัดการการท่องเที่ยวที่ขาดความสมดุลระหว่างพื้นที่ท่องเที่ยว ปัญหาการกระจุกตัว ในตัวเมืองและแหล่งท่องเที่ยวหลัก และเมืองพัญาดขาดการจัดระเบียบโซนนิ่งที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ และในบางพื้นที่ของจังหวัดมีลักษณะของนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่หรือนักท่องเที่ยวมวลชน (Mass Tourist) อาจส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของผู้ที่อาศัยในพื้นที่และมีการแย่งกันใช้ระบบบริการสาธารณะ

3) กลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวที่ไม่มีคุณภาพ เนื่องจากนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในพื้นที่ EEC ส่วนใหญ่เป็นคนไทยและนักท่องเที่ยวต่างชาติชาวจีน ที่บางส่วนมีการใช้จ่ายเพื่อการท่องเที่ยวในระดับต่ำ และมีระยะพักแรมค่อนข้างน้อย อีกทั้งปัญหาทัวร์ศูนย์เหรียญจากจีนและฝรั่งเศส (แม้ว่าจะมีการแก้ไขปัญหา) จึงควรมุ่งส่งเสริมและเจาะตลาดที่เป็นนักท่องเที่ยวคุณภาพและมีกำลังซื้อสูงอย่างกลุ่มประเทศทางตะวันตกและยุโรป รวมทั้งเจาะกลุ่มตลาดนักท่องเที่ยวศักยภาพสูงจาก จีนและประเทศอาเซียน คือ เวียดนาม (ไต้หวัน) ลาว และกัมพูชา ให้มากยิ่งขึ้นรวมถึงการขยายธุรกิจการท่องเที่ยวไปสู่กลุ่มนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในพื้นที่ EEC อีกด้วย

ศักยภาพจังหวัดชลบุรี เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวชายทะเลภาคตะวันออกที่มีชื่อเสียง โดยเฉพาะเมืองพัทยาและเมืองบางแสน ซึ่งได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ ชลบุรีเป็นจังหวัดที่มีความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยว และมีความสะดวกในการเดินทาง อาทิ การท่องเที่ยวสำหรับกิจกรรมพิเศษ นันทนาการ และความสนใจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ เช่น Cartoon Network Amazone Waterpark Pattaya ทิฟฟานี่โชว์ ริบลิส์ เวิลด์ ออฟเอนเตอร์เม้นท์ สวนสัตว์เปิดเขาเขียว ปราสาทสัจธรรม ไทธานี หมู่บ้านวัฒนธรรมและศิลปะ สวนนกนุช เกาะล้าน เกาะสีชัง ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายของแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดชลบุรี เป็นกลุ่มครอบครัวเป็นหลัก

รองลงมาคือกลุ่มวัยทำงานที่สนใจพิเศษในเชิง Soft Adventure & EcoTourism และกลุ่มท่องเที่ยวเชิงศาสนา ดังนั้น ด้วยลักษณะเฉพาะที่มีความโดดเด่น จังหวัดชลบุรีจึงเหมาะที่จะเป็นเมืองท่องเที่ยวที่มีความทันสมัย และเหมาะกับทุกคนในครอบครัว รวมถึงความทันสมัยในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว อาทิ บริการทางการแพทย์ สปา และบริการเชิงสุขภาพแบบครบวงจร

References

- Simarak, C., Trakuldee, C., and Sukantha, S., 2016. Guidelines for tourism development in Lamphun Province. Bangkok: Office of the Research Support Fund.
- Eastern Economic Corridor Project .(2021) Data search date 27 April 2021, accessible from <https://www.tfd-factory.com/th/privilege/eastern-economic-corridor-eec>
- Ministry of Tourism and Sports. (2017). Tourism economic situation report. Issue 1, July - September 2015. Bangkok: Office of the Permanent Secretary, Ministry of Tourism and Sports.
- Neoliberalism Prachatai .(2021) Date of information search 27 April 2021, accessible from <https://prachatai.com/journal/2016/07/66824>
- Office of the Eastern Special Development Zone Policy Committee. (2017). EEC Special Development Zone RegionEast. Bangkok: Office of the Eastern Special Development Zone Policy Committee.
- Office of the National Economic and Social Development Board. (2017). Economic and Social Development Plan.National Edition No. 12 (2017 - 2021). Bangkok: Office of the Development Commission.national economy and society
- Siriprakob, P.,(2019) Paradigms in Public Administration: Concepts, Theory, and Practical Applications. Print. 5th time. Bangkok: Chulalongkorn University Press.
- Kwangten, R., (2013). Tourist opinions on the physical development of the Thai–Cambodian border trade market. Case study: Rong Kluea Market, Sa Kaeo Province. Special Problems Master's Degree, College of Public Administration Burapha University.
- Prabhamkit, S., (2010). Assessment of the potential of tourist attractions in Mueang District. Trat Province to create an ecotourism route. Master's Thesis, Srinakharinwirot University.

